

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

В.Л. Шаран
В.Л. Шаран
ініціали та прізвище
17 вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основні концепти у творчості
Нобелівських лауреатів у галузі літератури

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія (Література зарубіжних країн)
Освітньо-наукова програма Філологія (Література зарубіжних країн)
Статус дисципліни вибіркова
Факультет філологічний
Кафедра романської філології та компаративістики

Мова навчання українська
Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання			Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Вид семестров ого контролю		
	Курс	Семестр		Аудиторні заняття					Курсова робота	Залік	Екзамен	
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Очна	I	II	90/3	30	14	-	-	16	60	-	+	-
Заочна	I	II	90/3	8	4	-	-	4	82	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (240 кредитів ЄКТС)

Розробник:

В.Л. Шаран
Підпис

О.О. Бистрова, доктор філологічних наук, професор
ініціали та прізвище, пов'язані з науковою діяльністю та вченою діяльністю

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності:

Л.Р.С. Кравченко
Підпис

Кравченко Л.Р.С., доктор філологічних наук, професор

Схвалено на засіданні кафедри романської філології та компаративістики

Протокол № *5* від *20 травня* 2019 р.

Завідувач кафедри *М.В. Маркова*
Підпис ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту іноземних мов

Протокол № *5* від *28 травня* 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № *7* від *17 вересня* 2019 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ – розвинути та поглибити тезаурус аспірантів на основі інтерпретації творів лауреатів Нобелівської премії в галузі літератури; формувати розуміння значення та ролі літератури в світовій культурі на основі інтерпретації творів письменників-переможців у зіставленні з історичними, культурними та світоглядними процесами; окреслити широку інтерпретаційну палітру у роботі з літературними творами лауреатів Нобелівської премії; допомогти усвідомити динаміку та перспективи розвитку літературних премій як маркерів сучасного літературного процесу.

Вивчення навчальної дисципліни «Новітнє прочитання російської класики в контексті світової літератури» передбачає формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти компетентностей:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей;
- здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел;
- здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
- здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
- здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

Програмні результати:

- здатність до різних видів літературознавчого аналізу художнього твору, уміння застосовувати сучасну методологію при аналізі новітньої літератури;
- здатність розглядати літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі;
- здатність адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором;
- здатність до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури;
- уміння інтерпретувати художній твір у контексті історико-культурних реалій як принцип відбору номінантів на Нобелівську премію у галузі літератури.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Основні концепти у творчості Нобелівських лауреатів в галузі літератури» викладається у 2-му семестрі з опорою на такі курси, як: «Літературознавство. Сучасні теорії літературної інтерпретації», «Антропологія літератури», «Текстологія літератури», «Місце та роль дискурсу пам'яті в сучасній літературі», «Античні образи та мотиви у зарубіжній літературі».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення навчальної дисципліни аспірант зможе здобути:

- ґрунтовні знання з історії та принципів призначення Нобелівської премії у галузі літератури;
- знання про творчість Нобелівських лауреатів;
- знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі;
- здатність адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором;

- здатність до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури;
- знання методів, прийомів і форм аналізу та інтерпретації, специфіки міждисциплінарних досліджень і здатність їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів;
- вміння виокремлювати національну та генологічну специфіку творів, що аналізуються;
- вміння окреслювати концепти творів Нобелівських лауреатів, застосовуючи широку методологічну палітру;
- вміння визначати та аналізувати теми, образи, мотиви, підтекст творів лауреатів Нобелівської премії.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: столальною, національною і ЄКТС.

A (90 – 100) (*відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок*): отримує здобувач, який добре знає історію та розуміє принципи призначення Нобелівської премії у галузі літератури; добре вивчив творчість нобелівських лауреатів; має міцні знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі; вміє адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором; здатен до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури; знає методи, прийоми і форми аналізу та інтерпретації, знає специфіку міждисциплінарних досліджень і може їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів; вміє виокремлювати національну та генологічну специфіку творів, що аналізуються; вміє, застосовуючи широку методологічну палітру, окреслювати концепти творів Нобелівських лауреатів; вміє визначити та аналізувати теми, образи, мотиви, підтекст творів лауреатів Нобелівської премії.

B (82 – 89) (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує здобувач, який добре знає історію та розуміє принципи призначення Нобелівської премії у галузі літератури; добре вивчив творчість нобелівських лауреатів; має знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі; вміє адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором; здатен до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури; знає основні методи, прийоми і форми аналізу та інтерпретації, знає специфіку міждисциплінарних досліджень і може їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів; вміє виокремлювати національну та генологічну специфіку творів, що аналізуються; вміє окреслювати концепти творів Нобелівських лауреатів; вміє визначити та аналізувати теми, образи, мотиви, підтекст творів лауреатів Нобелівської премії.

C (75 – 81) (*в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок*): отримує здобувач, який добре знає історію та розуміє принципи призначення Нобелівської премії у галузі літератури; вивчив творчість нобелівських лауреатів; має знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі; вміє адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором; не завжди здатен до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури; знає основні методи, прийоми і форми аналізу та інтерпретації, знає специфіку міждисциплінарних досліджень і може їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів; вміє виокремлювати національну та генологічну специфіку творів, що аналізуються; вміє окреслювати концепти творів Нобелівських лауреатів; вміє визначити та аналізувати теми, образи, мотиви, підтекст творів лауреатів Нобелівської премії.

D (67 – 74) (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який знає історію та розуміє принципи призначення Нобелівської премії у галузі літератури; вивчив

творчість нобелівських лауреатів; має знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі; вміє адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором; не завжди здатен до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури; знає основні методи, прийоми і форми аналізу та інтерпретації, знає специфіку міждисциплінарних досліджень і може їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів; робить помилки при виокремленні національної та генологічної специфіки творів, що аналізуються; вміє окреслювати 1-2 концепти творів Нобелівських лауреатів; вміє визначити та аналізувати теми, образи, мотиви, підтекст творів лауреатів Нобелівської премії.

Е (60 – 66) (*виконання задовольняє мінімальним критеріям*): отримує здобувач, який знає історію призначення Нобелівської премії у галузі літератури; в основному вивчив творчість нобелівських лауреатів; має певні знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі; не завжди вміє адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором; не завжди здатен до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури; знає основні методи, прийоми і форми аналізу та інтерпретації, знає специфіку міждисциплінарних досліджень і може їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів; робить помилки при виокремленні національної та генологічної специфіки творів, що аналізуються; вміє окреслювати 1-2 концепти творів Нобелівських лауреатів.

FX (35 – 59) (*з можливістю повторного складання*): отримує здобувач, який поверхнево знає історію призначення Нобелівської премії у галузі літератури; в основному вивчив творчість 1-2 нобелівських лауреатів; має мінімальні знання про літературні явища Нобелівської премії у галузі літератури у їх історичній ретроспективі; не завжди вміє адекватно застосовувати наукову методологію у процесі роботи з літературним твором; не завжди здатен до літературознавчого аналізу концептуальних творів Нобелівських лауреатів у галузі літератури; не знає основні методи, прийоми і форми аналізу та інтерпретації, знає специфіку міждисциплінарних досліджень і може їх застосовувати при роботі з творами Нобелівських лауреатів; робить помилки при виокремленні національної та генологічної специфіки творів, що аналізуються; вміє окреслювати 1-2 концепти творів Нобелівських лауреатів.

F (1 – 34): отримує здобувач, який абсолютно не знає історії та принципів призначення Нобелівської премії у галузі літератури, зовсім не знає творчість нобелівських лауреатів, не володіє методами, прийомами і формами аналізу та інтерпретації, не знає специфіки міждисциплінарних досліджень при роботі з творами Нобелівських лауреатів; зовсім не вміє визначати національну та генологічну специфіку творів, що аналізуються; не вміє визначати ніяких концептів творів Нобелівських лауреатів; абсолютно не вміє аналізувати теми, образи і мотиви творів лауреатів Нобелівської премії.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- відповіді на семінарських заняттях;
- співбесіда за прочитаними творами;
- підсумкова контрольна робота;
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Нобелівська премія. Історія виникнення і розвитку.

Альфред Нобель. Життя як творчість. Заповіт майстра. Встановлення основних правил роботи Комітету з присудження Нобелівських премій. Специфіка присудження Нобелівської

премії в галузі літератури. Зміни в статуті Нобелівського комітету в зв'язку з вимогами часу. Місце Нобелівської премії в системі літературних премій миру.

Розділ 2. Країни-лідери з присудження Нобелівських премій в галузі літератури.

Видатні письменники-лауреати Франції та їх ключові твори. Німеччина в географічній нобелівській карті. Великобританія і США та англomовні твори нобелівських лауреатів. Письменники-лауреати Швеції.

Розділ 3. Філософи, історики та політики – лауреати Нобелівської премії в галузі літератури. Література як платформа для світоглядних картин. Історичний факт крізь призму реалістичності та альтернативності. Політична кар'єра У.Черчіля і література. Філософська доктрина Рудольфа Ейкена.

Розділ 4. Зміна акцентів у визначальних творах японських лауреатів Нобелівської премії в галузі літератури. К. Ое та Я. Кавабата як видатні письменники Японії. Нобелівські лекції лауреатів у контексті розвитку японської літератури XX століття.

Розділ 5. Лірика в об'єктиві Нобелівського комітету. Поети та пісенники – лауреати Нобелівської премії в галузі літератури. Внесок Боба Ділана у розвиток американської пісенної традиції.

Розділ 6. Постать нобелівського лауреата в контексті історико-політичних реалій. (На прикладі постаті Б. Пастернака).

Присудження нобелівської премії як політичний акт. Тоталітаризм і література. Аналіз концептуальних мотивів в романі Б. Пастернака «Доктор Живаго».

Розділ 7. Лауреати нобелівських премій в галузі літератури третього тисячоліття. Традиція і сокровенне. Письменники Доріс Лессінг (2007), Орхан Памук (2006), Гарольд Пінтер (2005), Ельфріда Елінек (2004), Джон Кутцье (2003), Імре Кертес (2002). Проблеми емігрантів і тема еміграції в творах Нобелівських лауреатів.

Перелік тем семінарських занять

1. Нобелівська премія. Історія виникнення і розвитку.
2. Країни-лідери з присудження Нобелівських премій в галузі літератури.
3. Філософи, історики та політики – лауреати Нобелівської премії в галузі літератури.
4. Зміна акцентів у визначальних творах японських лауреатів Нобелівської премії в галузі літератури.
5. Лірика в об'єктиві Нобелівського комітету.
6. Постать нобелівського лауреата в контексті історико-політичних реалій. (На прикладі постаті Б. Пастернака).
7. Лауреати нобелівських премій в галузі літератури третього тисячоліття.
8. Проблеми емігрантів і тема еміграції в творах Нобелівських лауреатів.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота аспіранта з дисципліни містить: прочитання літературних творів; опрацювання літературознавчих та науково-критичних праць; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до підсумкової контрольної роботи; підготовку до семестрового заліку.

- Оформіть письмово відповідь на запитання: Ідейно-тематичний зміст романів Л. Алексієвич крізь призму тоталітаризму.

Підготуйте презентацію з даного питання.

- Творчість бімовних письменників-лауреатів Нобелівської премії в галузі літератури. Проблема національної глобалізації на рубежі XX – XXI століть.

- Категорія візуального в літературі лауреатів Нобелівської премії. Підготуйте презентацію з даного питання.
- Творчість Ольги Токарчук у контексті проблематики сучасної літератури. Оформіть відповідь письмово. Підготуйте презентацію з даного питання.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння аспірантами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування; перевірки усних та письмових домашніх завдань; перевірки підсумкової контрольної роботи.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність			
Відповіді на семінарських заняттях	Співбесіда за прочитаними творами	Підсумкова контрольна робота	Залік
35	30	35	100

Поточна успішність (max = 100) складається з балів, отриманих на семінарських заняттях (35 балів), співбесіди з лектором (30 балів) та виконаної підсумкової контрольної роботи (35 балів).

Загальний бал (35 балів) відповідей на семінарських заняттях обчислюється за формулою: $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки "2", n – кількість цих оцінок (не менше чотирьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка поточного контролю.

Підсумкова контрольна робота (35 балів) передбачає виконання описових та тестових завдань з навчальної дисципліни. Сумарна кількість балів, виділених на оцінку підсумкової контрольної роботи, виводиться шляхом оцінки якості виконаних завдань, що включає повноту розкриття питання, його практичну спрямованість та можливість застосовувати у різних дослідницьких ситуаціях.

Отже, сумарна кількість балів з дисципліни загалом становить 100 балів. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Залік за талоном № 2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Список творів, які необхідно прочитати до співбесіди

1. Джон Кутціє. «Суперник».
2. Джон Кутціє. «Ганьба».
3. Б. Пастернак. «Доктор Живаго».
4. Алейксандре Вісенте. Збірка «Пристрасті землі».
5. Алейксандре Вісенте. «Під владою суєти».
6. Г. Гауптман. «Одинокі».
7. Г. Гауптман. «Візник Геншель».
8. Г. Гауптман. «Роза Бернд».
9. Р. Тагор. «Жертовні пісні».
10. Р. Тагор. «Червоні олеандри».
11. С. Алексієвич. «Цинкові хлопчики».
12. С. Алексієвич. «У війни не жіноче обличчя».
13. О. Токарчук. «Веди свій плуг понад кістками мертвих».
14. О. Токарчук. «Е.Е.».

15. О. Токарчук. «Мандрівка людей книги».

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Не передбачено

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Гетьман О.Г. Нобелівська літературна премія: з історії найпрестижнішої нагороди. / Зарубіжна література в школах України – 2011. – №3 – С. 32-36
2. Губский Е.Ф. Ливергант А.Я. Лауреаты Нобелевской премии: Энциклопедия в 2-х т. М : Прогресс, 1992 1т. – 775 с. 2 т. – 861 с.
3. Давиденко Г.Й. Чайка О.М. Історія новітньої зарубіжної літератури: навчальний посібник. - К: ЦУЛ, 2008. – 247 с.
4. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник : У двох томах / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 864 с.
5. Кузьменко В.І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навчальний посібник. - К : Академія, 2010. – 496 с.
6. Літературознавча енциклопедія. У двох томах / Автор-укладач Ковалів Ю.І. – К. : «Академія», 2007. Т.1 – 608 с., Т.2 – 624 с.
7. Литературный энциклопедический словарь / Под общей ред. В.М. Кожевникова, П.А. Николаева. – М. : Сов.энц., 1987. – 751 с.
8. Михальская Н.П. Зарубежная литература ХХ века: Практикум / М : Наука, 2002. – 416 с.
9. Пеленко Ю. Нобелівська премія з літератури: минуле, сучасне, майбутнє / Пам'ять століть – 2007. № 4-5. – С. 301-303
10. Шпиталь А. Нобелівські лауреати в галузі літератури / Зарубіжна література – 2010. – Ч.7 Лютий – С. 22-24

б) додаткова література

11. Алексієвич С. Чорнобильська молитва. Хроніка майбутнього. К. : Комора, 2016 – 288 с.
12. Андреев Л.Г. Импрессионизм. – М., 1980.
13. Аникин Г.В., Михальская Н.П. История английской литературы – М., 1985 г.
14. Арьев А. Из Рима в Рим. //Размером подлинника, - Таллинн, 2003
15. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М.: Изд-во «Искусство», 1986.
16. Белухатый С.Д. Вопросы поэтики. – Л: ЛГУ, 2001. – 320с.
17. Бетеа М. Дэвид. Мандельштам, Пастернак, Бродский: Иудаизм, христианство и создание модернистской поэтики.// Русская литература XX века. Исследования американских ученых. – СПб, 2001
18. Варгас Льюиса М. Хто вбив Паломіно Молеро? Пер. С. Борщевський, Л. Олевський, К., 2016. – 144 с.
19. Введение в культурологию. Часть II. Под ред. В.А. Сапрыкина. М., 1995.
20. Вторая мировая война в воспоминаниях У. Черчилля, Ш. де Голля, К. Хэлла/ Сост. Е.Я.Трояновская. – М.: Политиздат, 1990
21. Гегель. Эстетика: В 4 т. - М., 1969. – Т. 2 (введение, третий раздел, глава 3.
22. Гинзбург Л. О психологической прозе. – Л., 1971.
23. Голдинг У. «Шпиль» и другие повести: Сборник. Пер. с англ. - М.: Прогресс, 1981.
24. Граас Г. Бляшаний барабан. К. : Фоліо, 1999.
25. Дубин Б. Сэмюэл Беккет. Мир и пара брюк // Иностранная литература. – 2000. - № 1.
26. Єлінек Е. Піаністка. К. : Фоліо, 2012. – 382 с.
27. Зарубежные писатели: Библиографический словарь в 2-х частях. Под ред. Н.П. Михальской – М., 1990 г.
28. История всемирной литературы. – М., 1989.

27. Кутзее Дж. Безчестя. Х. : «Клуб сімейного досуга», 2017. – 224 с.
28. Лауреаты Нобелевской премии по литературе (1901-1990), Литературнобиблиографический справочник, Ленинград, 1990.
29. Лауреаты Нобелевской премии: Энциклопедия: Пер. с англ. - М.: Прогресс. 1992.
30. Литературная история Соединенных Штатов Америки Т.3 – М.: Прогресс, 1979.
31. Марно Е. Забагато щастя. Пер. Є. Кононенко, 2017. – 352 с.
32. Модіано П. У кафе втраченої молодості. К. : Фоліо, 2019. – 128 с.
33. Мусский С.А. 100 Нобелевских лауреатов. – М.: Вече, 2004.
34. Мюллер Г. Гойдалка дихання. К. : Фоліо, 2009.
35. Нобелевская премия по литературе. Литературы 1901 – 2001г.г./ Автор – составитель Е.Б. Белодубровский. – СПб.: Изд-во С. Петербург ун-та, 2003 .
36. Подорога В.А. Выражение и смысл. Ландшафтные миры философии: С.Кьеркегор, Ф. Ницше, М. Хайдеггер, М. Пруст, Ф. Кафка. – М., 1995.
37. Села К. Х. «Семья Паскуалья Дуарте. Улей». М., 1980.
38. Сергеев А. Т. С. Элиот. Бесплодная земля. - М., Прогресс. 1971.
39. Трухановский В.Г. Уинстон Черчилль. - М.: Междунар. Отношения, 1982
40. Хосе Ортега и Гассет. Эстетика. Философия культуры. – М., 1991.
41. Черчилль Уинстон. Вторая мировая война. – Ростов н/ Д: издательство «Феникс», 1997.

Інтернет – ресурси.

<https://lib.if.ua/exhib/1350887879.html>

<http://bukvoid.com.ua/digest/2017/12/14/134743.html>